

Komentár k zákonnej úprave vysielania v čase volieb do orgánov samosprávy obcí

Predseda Národnej rady Slovenskej republiky svojím rozhodnutím zo dňa 14. novembra 2011 vyhlásil nové voľby do orgánov samosprávy obcí (ďalej len „komunálne voľby“), ktoré sa vykonajú **v sobotu 31. marca 2012.**

Do pôsobnosti Rady pre vysielanie a retransmisiiu (ďalej len „Rada“) v oblasti výkonu štátnej správy podľa ustanovenia § 5 ods. 1 písm. g) zákona č. 308/2000 Z. z. o vysielaní a retransmisii a o zmene zákona č. 195/2000 Z. z. o telekomunikáciách (ďalej len „zákon o vysielaní a retransmisii“) **patrí okrem iného aj dohliadať na dodržiavanie povinností podľa zákona o vysielaní a retransmisii a podľa osobitných predpisov.**

Z odkazu pod čiarou č. 7 k vyššie citovanému ustanoveniu zákona o vysielaní a retransmisii je zrejmé, že ide o odkaz na tzv. volebné zákony. Rada pre vysielanie a retransmisiiu teda dohliada aj na dodržiavanie ustanovení zákona č. 346/1990 Zb. o voľbách do orgánov samosprávy obcí (ďalej len „zákon o komunálnych voľbách“) v časti, v ktorej tento zákon obsahuje osobitné ustanovenia vo vzťahu k zákonu o vysielaní a retransmisii. Oblasť vysielania sú v zákone o komunálnych voľbách upravené v ustanoveniach § 30 ods. 1 až 15.

Vysielanie politickej reklamy

Zákon o komunálnych voľbách v ustanovení § 30 ods. 1 definuje pojem *volebná kampaň* ako činnosť politickej strany, nezávislého kandidáta, prípadne ďalších subjektov zameranú na podporu alebo slúžiacu na prospech kandidujúcej politickej strany alebo nezávislého kandidáta vrátane inzercie, alebo reklamy prostredníctvom rozhlasového a televízneho vysielania v zmysle podmienok ustanovených v § 30 ods. 4 zákona o komunálnych voľbách, alebo prostredníctvom hromadných informačných prostriedkov, plagátov alebo iných nosičov informácií.

Z ustanovenia § 30 ods. 4 zákona o komunálnych voľbách vyplýva, že Slovenský rozhlas, Slovenská televízia a vysielateľ, ktorý má oprávnenie na vysielanie na základe licencie môžu vyhradiť na kampaň najviac po 30 minút vysielacieho času pre politickú stranu a nezávislého kandidáta, spolu však najviac 5 hodín vysielacieho času počas trvania volebnej kampane.

Z uvedeného vyplýva, že vysielanie spĺňajúce definičné znaky volebnej kampane, tak ako sú uvedené v § 30 ods. 1 zákona o komunálnych voľbách, je možné považovať za vysielanie politickej reklamy.

Vysielatelia musia zabezpečiť, aby takéto vysielanie bolo zreteľne označené a oddelené od ostatných relácií odvysielaním oznamu, že ide o platenú politickú reklamu. Požiadavka oddelenia od ostatných programových zložiek bude zrejme naplnená za predpokladu, že takýto oznam bude odvysielaný na začiatku a na konci bloku vysielanej politickej reklamy.

Pojem politická reklama je definovaný v ustanovení § 32 ods. 10 zákona o vysielaní a retransmisii.:

„Politická reklama na účely tohto zákona je verejné oznámenie určené na

a) podporu politickej strany, politického hnutia, člena strany alebo člena hnutia alebo kandidáta, prípadne v ich prospech pri volebnej kampani alebo pri referendovej kampani,

b) popularizáciu názvu, značky alebo hesiel politickej strany, politického hnutia alebo kandidáta.“

Podľa ustanovenia § 32 ods. 9 zákona o vysielaní a retransmisii je vysielanie politickej reklamy zakázané, ak osobitný predpis neustanovuje inak. Osobitným zákonom je v tomto prípade zákon o komunálnych voľbách, ktorý v ustanovení § 30 ods. 2 výslovne ustanovuje začiatok času pre vedenie kampane, v rámci ktorej rozoznáva aj inzerciu alebo reklamu prostredníctvom rozhlasového a televízneho vysielania – teda politickú reklamu, na 17. deň pred dňom konania volieb do orgánov samosprávy obcí a jej koniec na 48 hodín pred začiatkom volieb.

Z uvedeného vyplýva, že časom vysielania politickej reklamy pre voľby do orgánov samosprávy obcí, ktoré sa budú konať dňa 31. marca 2012 od 07:00 hod., je obdobie **od 14. 3. 2012 od 07:00 hod. do 29. 3. 2012 do 07:00 hod.**

V čase **48 hodín pred začatím volieb** a počas volieb je podľa ustanovenia § 30 ods. 11 zákona o komunálnych voľbách **zakázané v rozhlasovom a televíznom vysielaní vysielat' alebo zverejňovať informácie** o politických stranách a nezávislých kandidátoch v ich prospech alebo v ich neprospech slovom, písmom, zvukom alebo obrazom. Toto ustanovenie teda zakotvuje **48 – hodinové volebné moratórium**.

Zodpovednosť za obsah relácií vysielaných v rámci kampane, teda aj politickej reklamy počas určeného času majú politické strany a nezávislí kandidáti.

Výsledky predvolebných prieskumov verejnej mienky je podľa ustanovenia § 30 ods. 12 zákona o komunálnych voľbách možné zverejňovať najneskôr do siedmeho dňa pred dňom volieb, t.j. **do 24. 3. 2012 do 07:00 hod.**

Pri zverejňovaní výsledkov volebných prieskumov musia však vysielatelia dbať na to, aby tieto boli reprodukované nezaujato, pričom musia byť zverejnené všetky dostupné informácie o prieskume (t.j. parametre prieskumu, ako sú identifikácia organizácie, ktorá prieskum vykonala, zadávateľ prieskumu, veľkosť reprezentatívnej vzorky obyvateľstva atď.) a taktiež musia byť zverejnené **výsledky preferencií všetkých politických subjektov kandidujúcich vo voľbách do orgánov samosprávy obcí, ktoré boli v prieskume zaznamenané**. Prezentovanie predvolebných preferencií len vybraných politických subjektov by zrejme nebolo v súlade s právom verejnosti na všestranné a objektívne informácie, ani v súlade s povinnosťou vysielateľa podľa § 16 ods. 3 písm. a) zákona č. 308/2000 Z. z. „*zabezpečiť všestrannosť informácií a názorovú pluralitu v rámci vysielanej programovej služby*“.

S vyhradením vysielacieho času na politickú reklamu súvisia aj náklady na politickú reklamu, ktoré uhrádzajú kandidujúce politické strany a nezávislí kandidáti. Rozhlas a televízia Slovenska, vysielateľ na základe zákona, ako aj vysielatelia s licenciou sú podľa ustanovenia § 30 ods. 5 zákona o komunálnych voľbách povinní zabezpečiť pre všetky politické strany a nezávislých kandidátov rovnaké podmienky nákupu vysielacieho času a rovnaké cenové a platobné podmienky.

Politická reklama sa nesmie vysielat' v časoch, ktoré sú v rozhlasovom a televíznom vysielaní vyhradené reklame, alebo využívať rozhlasovú a televíznu reklamu na vysielanie politickej reklamy v rámci kampane.

Za kampaň a teda ani politickú reklamu sa podľa ustanovenia § 30 ods. 7 zákona o komunálnych voľbách nepovažuje vysielanie spravodajských a publicistických relácií, ak sa realizujú spôsobom a za okolností ako v čase mimo kampane a sú v súlade s programovou službou. Z uvedeného vyplýva, že aj počas volieb sú vysielatelia povinní dodržiavať povinnosti vyplývajúce zo zákona o vysielaní a retransmisii a teda sú povinní zabezpečiť, aby spravodajské a publicistické programy aj v tomto období boli vysielané v súlade s kritériami, ktoré na tento druh programu kladie zákon.

Vysielanie akýchkoľvek iných relácií ako vyššie uvedených spravodajských a publicistických relácií, ktoré sú venované kampani podľa ustanovenia § 30 ods. 4 zákona o komunálnych voľbách, ktoré by mohli ovplyvniť hlasovanie voličov v prospech alebo v neprospech politickej strany alebo nezávislého kandidáta, je počas kampane zakázané.

Právo na odpoveď

Ustanovenie § 30 ods. 9 zákona o komunálnych voľbách zakotvuje **právo kandidujúcich politických strán a nezávislých kandidátov na odpoveď**, pokiaľ sa stanú počas kampane predmetom nepravdivých alebo pravdu skresľujúcich informácií a vyjadrení v rozhlasovom alebo televíznom vysielaní. **Toto právo si poškodené subjekty uplatnia u vysielateľa**, ktorý takúto informáciu alebo vyjadrenie uverejnil. Vysielateľ je v takomto prípade povinný poskytnúť politickej strane alebo

nezávislému kandidátovi rovnako hodnotný vysielací čas a priestor v rámci svojej programovej služby, v akom bola odvysielaná predmetná informácia alebo vyjadrenie **a to ešte počas trvania kampane.**